

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilno avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovarša v Idriji.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljate je pošiljati franko.

Učiteljski Tovarš izhaja vsak petek popoldne. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.

Vse leto velja . . . 10.— K
pol leta 5.— „
četrta leta 2-50 „
posamezne številke po 20 h.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 14 h
„ „ „ dvakrat . . . 12 „
„ „ „ trikrat . . . 10 „
za nadaljna uvrščenja od petit-vrste po 8 h.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto. Priloge poleg poštne 15 K.

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovarša v Ljubljani.

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštine.

Vabilo

k seji upravnega odbora „Zaveze avstr. jugoslov. učiteljskih društev“

ki se vrši

dne 28. decembra 1910 ob 2. uri popoldne v Ljubljani

Franciška ulica št. 8, v načelstveni pisarni Učiteljske tiskarne.

Dnevni red.

1. Predsednik otvori sejo.
2. Razprava o položaju narodno-naprednega učiteljstva.
3. Predlogi in nasveti.

Ker se v zadnjem času pojavljajo med narodno-naprednim učiteljstvom separatistična stremjenja, ki prete razmetati, kar smo s težavo spravili skupaj, videlo se je vodstvu „Zaveze“ umestno, da skliče izredno sejo upravnega odbora „Zaveze“, kjer naj se razbistrijo pojmi.

Vodstvo Zaveze avstr. jugoslov. učit. društev.

Tajnik: Vilibald Rus. Predsednik: L. Jelenc.

Zadnje orožje — bojkot!

+ V svoji slepi strasti, v svojem besnem sovraštvu do naprednega učiteljstva so naši klerikaleci in njih žalostni priveski Sloščkarji segli po zadnjem orožju, ki ga hranijo v svojih natezalnicah: začeli so oznanjati proti našim listom in našim podjetjem — **bojkot!**

To je povedal v sobotni številki „Slovenca“ (štev. 281. z dne 10. decembra 1910) nekdo z vsem smrdeljskim prostaštvom tako jasno, da bi bile v vsakem drugem primeru njegove ščuvajoče besede konfiskovane v tem slučaju pa uživa menda tudi klerikalno, pozivanje na bojkot — višje varstvo, če ne celo odobravanje!

„Z novim letom proč z vsemi časopisi, ki izhajajo v nasprotnih rokah... Leto za letom kupujemo drage šolske tiskovine*) in

*) Kdo jih je pa ukradel?

LISTEK.

„Otroški oder.“

Igrice za mladino otroških vrtecev in ljudske šole. Sestavila Marica Gregoričeva. V Ljubljani, 1910. Izdala, založila in natisnila „Učit. tiskarna“. Cena 1-20 K.

V novjšem času opažamo, da si je otrok priboril tudi oder. In kdorkoli je kakor neopazen poslušalec zasledoval razne igre, ki si jih otroci prirejajo med sabo, ter je začuden spoznal, na kak lahkoten način reši vsak posameznik prevzeto vlogo, in to „ex abrupto“, ta gotovo ne zanika otroku pravice do nastopa na „deskah“, ki pomenijo svet. Otroške igrice smo doživeli in jih bomo doživljali dan za dnevom v vedno večji meri. To ni nič novega. Razne šol. veselice in božičnice dajejo tudi dovolj povoda za prireditev otroških igrice. Koliko je veselje mamice, kolik ponos očeta, če sta malček in malka častno rešila svojo vlogo!

sprejemamo koledarček, ki dela reklamo liberalni učiteljski organizaciji... Imejte pod kontrolo šolsko naročevanje knjig in časopisov! Pri prvi seji sklenite, da poslej krajni šolski svet ne da niti vinarja za list, ki ga bo naročil liberalni učitelj brez vaše vednosti. Ne zabite tega, stvar je velevažna!... Može, strankarska disciplina zahteva brezobzirnosti napram vsakemu liberalnemu učitelju. Takoj na delo!...

Tako se neženirano glasi ostudna bojkotna pesem. Preverjeni smo, da ostane ta pesem — glas vpjičnega v puščavi, zakaj vsak, kdor ima količkaj časti in poštenja v sebi, se mora studom obrniti od take požrešne samogolnosti! Ne maramo navajati, kaj je že vse odjela Katoliška tiskarna Učiteljski tiskarni, hoteč naš mladi zarod popolnoma uničiti! Poudarjamo samo, da političnega sovraštva, ki bi se kazal v takih oblikah in v takih dejanjih, ne poznamo nikjer na svetu! In „Slovenec“ člankar celo pravi, da je to geslo zavednega Sloščkarja! Tistega že, ki pride po kaznjivi zvižavnosti do šolskih tiskovin, tudi tistega, ki skrje podoba cesarice Elizabete v temo v kot, nad pisalno mizo v uradu pa obesi podobo Matere božje, tudi tistega, ki direktno nagovarja župana naj vzame učitelju tajništvo — ampak vsem vendarle ne more veljati geslo materialnega uničenja za geslo stanovske zavednosti! Ako pa so vsi zavedni v tem znamenju, potem so tudi drug drugega vredni!

Toda poleg tega je ton „Slovenčevega“ revolverskega članka tudi tako skrajno sirov, da bo delal Sloščkarji, ako je napisan v njenem imenu, neizbrisno sramoto, gotovo pa člankarju samemu!

„Štajerski Zavezarji so sprevideli“, govori „Slovenec“ člankar dalje, „da Jelenc slabo vodi dično Zavezarijo in da se bliža čas, ko bo vse razpadlo. In zapuščajo ga, pa ga bodo še bolj, ker niso tako zaslepljeni kot nekaki Kranjski čudaki, ki s svojim delovanjem krepko vlečejo iz blata liberalni voziček.“

In če ga še ti zapuste? Nam se vidi, da ne bo dolgo, ko bo Lukec korakal po razvalinah svoje slavne gospodarske podrtije...“

Tako se napanja to ulje — vse pod zaščito gesla zavednega Sloščkarja!... Škandal, trikrat škandal!

Radi bi videli naše gospodarske podrtije, to jim verjamemo. Vse naj bi zdrčalo po njihovem grlu, potem bi bili zadovoljni. Ves svet naj pogine od gladu, samo da oni žive — tudi to je geslo zavednega Sloščkarja! Toda naša organizacija je že tako trdna, da je ne podero vsi mogočnjaki in uskoki v Sloščkovi Zvezi, to nam lahko verjamejo, več se nam pa ne zdi vredno njim nasproti govoriti.

Ampak v njihovih vrstah je vse razrukano in vse brez glave. In da prikrijejo svojo nagoto, kriče na nas. Tako se godi vsako leto meseca decembra, ko zadone vse njihove piščali, ki kličejo raztrepene ovčice skupaj in vabijo v svoje vrste novih „bojovníkov“, da pridobe svojim listom naročnikov in svojim zalogam šolskih tiskovin novih kupecev. Srečno pot vsem, ki niso naši!

Napovedali so nam bojkot! Dobro! Pokazali so se v vsi svoji podlosti, ki je vidno znamenje njihove morale. Mi pa se bomo združili toliko trdnje in delovali vsi do zadnjega, da se okrepimo naznotraj in nazunaj. Naše orožje je poštenost, značajnost in delo. S tem orožjem premagamo tudi njihov bojkot!

Slovanski učiteljski kongres.

Slovanski učiteljski kongres, ki bi se moral letos meseca avgusta vršiti v Krakovem, je bil na željo in zahtevo Poljakov opovedan. Iz odbora Zveze slovanskega učiteljstva v Avstriji pa sedaj javljajo, da se vrši imenovani kongres 1. 1911., in sicer v dneh 21. do 23. julija. Vzpored kongresu ostane isti kakor je bil določen za letošnje leto.

Česka Šolska Matica.

Česka Šolska Matica praznuje tridesetletnico svojega obstanka. V tem času je izvršila ogromno kulturno delo. Ustanovila je 100

ljudskih, 10 srednjih šol in 70 otroških vrtecev. Njene šole, na katerih je nastavljenih 450 učnih oseb, obiskuje nad 12.000 otrok. Nabrano je bilo vsega skupaj 14 milijonov kron. Pač ogromna vsota, ki jo je češki narod daroval — sebi! Kdaj naberejo mi Slovenci toliko?

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

„Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta“ in „Deželno slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani“ imata svoj redni letni občni zbor v sredo dne 28. decembra t. l. ob pol 10. in 10. uri dopoldne v „Narodnem domu“, pritičje desno, z običajnim dnevним redom.

K obilni udeležbi vabita

odbora.

Udom „Društva v pomoč učiteljem, njihovim vdovam in sirotam na Kranjskem.“ Občni zbor je bil dne 29. marca 1910 sklenil, da se letnina za l. 1910. in za toliko časa, dokler bude treba, zviša za oženjene člane na 20 K in za samce na 12 K.

Ker se izdatki v letu 1910. niso zmanjšali, ampak zaradi novih smrtnih slučajev še prav izdatno povečali; zato bo treba zaradi omenjenega sklepa občnega zbora, oženjenim društvenikom plačati 20 K — dvajset kron — letnina za leto 1911.

§ 10. društvenih pravil določil: „Letnina se vplačuje za tekoče leto do konca meseca januarja. Potem se zakasnjenci na vplačevanje opomnjuje. Ako kdo do konca meseca aprila ne plača, ravna se z njim, kakor bi bil izstopil.“

Da bude vsak društvenik to dolžnost lažje izpolnil, bude prejel po pošti do konca decembra položnico, katero naj blagovoli izpolniti in z njo denar na pošti oddati. Za položnico naj vsakdo blagovoli pridejati 10 h. S tem bude sebi in društvu blagajni prihranil nekaj vinarjev, ker ga pošiljanje po pošti nakaznici več stane in društvo mora plačati pošti od vsake nakaznice 6 h dostavnine. Ako bude dobila blagajna že v januarju vso letnino, se jej bo potem ta denar obrestoval do prihodnjega kvartala, kar bude že nekaj zneslo, posameznik pa nima od istih kron nikake koristi.

Kdor še ni plačal cele vstopnine (katero mora plačati v dveh letih, ker prej ni pravi ud), bude prejel še eno položnico, da

Da, v naših obmejnih krajih imajo uprizoritve takih igrice med ljudstvom še globlji, trajnejši vpliv, kot sem se sam že često prepričal. Častno nalogo si je tedaj nadel oni, ki hoče delovati na polju slovenske otroške dramatične. Častno, ali tudi težavno, ker se pri takih igriceh ne upošteva samo umetniškega momenta, temveč tudi vzgojni. Zahteva se, da ima igrice etično jedro, a tudi da se tega ne razodeva pri vsakem koraku z raznimi moralizujočimi ocvirki. Zahteva se nadalje, da se otrok giblje tudi na odru v okolišju, ki je njemu umljiv, da se tedaj ne „pači“. Glavni moment pri takih igriceh je tudi lahak slog, lep in uglajen jezik, z eno besedo tako besedilo, ki se otroka kar tako mimogrede prime in ki potem ne zveni z otroških usten kakor nekaka karikaturna i. t. d. Za snov pravi umetnik res ne bo vzadregi. Neusahljivi vir mu bodo že uvodoma omenjene otroške igre. Tu

bo opazoval, prisluškoval, zajemal. Okus preprostega občinstva naj ga ne moti. Preprost človek pač sodi, da mora otrok na odru vse drugače, vse „pametnejše“ govoriti nego v navadnem življenju. Vrhutega moti naše spisovatelje otr. igrice mogoče še pedagoško načelo, da mora prav in prav vse, kar se nauči otrok na izust, imeti neko trajno vrednost, etično namreč. Tega načela pa ne gre tako dobesedno izvrševati pri kompoziciji dram. dela, določene nega otroškemu odru.

Ne dvomim, da g. Gregoričeva ne bi poznala teoretično vseh teh in drugih umetniških in pedagoških pravil, ali v praksi se prikazuje drugače.

V svojih igriceh je delala, žalibog, koncesije na vse dobre in slabe strani, osobito pa okusu poslušajoče publike. Zato mi v istini ni mogoče izreči eno-

tne sodbe o njenem skupnem delu, temveč se hočem pri posameznih igriceh, ki jih šteje zbirka dvanajst na število, posebno pomuditi.

Vprvo naj pohvalim njen dobro pogojeni slog in vseskozi lep jezik. Verjamem, da se bodo otroci vobče borili le z malimi težkočami pri memoriranju besedila. Odobravati pa ne morem razne nagovore kakor mili oče, dobri oče, blagi oče, i. t. d. To zveni nenaravno, tako ne govore naši otroci. V tehničnem oziru tudi ni kaj posebnega očitati sestavljaljivosti. Pozna se vobče, da so pisane igre za oder in popravljene ob odru. Skromne razmere naših odrov tudi upošteva, celo preveč, kar je sicer v korist režiji, ali škodi delu. Posebnih igralskih spretnosti se od nastopujočih otrok tudi ne zahteva. Uprizoriti bi se dalo, mislim, skoro vse igrice; drugo pa je, če so vse tudi res vredne truda, ki jih vsekakor prizadeva uprizoritev vsakemu otroku. In o tem nastopne podrobnosti:

Modistinja

Minka Horvat

priporoča ravno došlo veliko izbiro športnih kap, klobukov, praznih oblik in vse potrebščine za modiste 44-41 stinje po najnižji ceni.

Sv. Jakoba trg. Bahovčeva hiša.

Fr. Burger

Spodnja Šiška pri Ljubljani parotovarna lesnih izdelkov in vseh v mizarsko stroko spadajočih del.

Špecialnost: 26-18

Šolske klopi

najnovjših modelov in vse druge šolske oprave.

Izvršitev solidna, vestna in natančna. Cene nizke.

Odlikovana 38-36

Prva kranjska tvornica klavirjev Ljubljana, Hilsrjeva ulica št. 5 blizu Gradišča

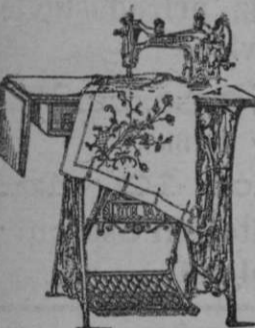
Rudolf A. Warbinek

priporoča svoje prve vrste, za vsa podnebja solidno narejene pianine, klavirje in harmonije tudi samograjne za gotov denar, na delna odplačila ali naposodo.

Poprave in uglaševanja se izvršujejo točno in najceneje. Največja tvornica na jugu Avstrije. Jamstvo 6 let. Eksport v vse dežele.

J. Jax

Ljubljana Dunajska cesta

Šivalni stroji, kolesa in pisalni stroji.

46-44

Svarilo!

Kdor hoče kupiti šivalni stroj, naj se ne da vplivati po oznanilih, ki imajo namen, pod izrabo imena 24-22

Singer

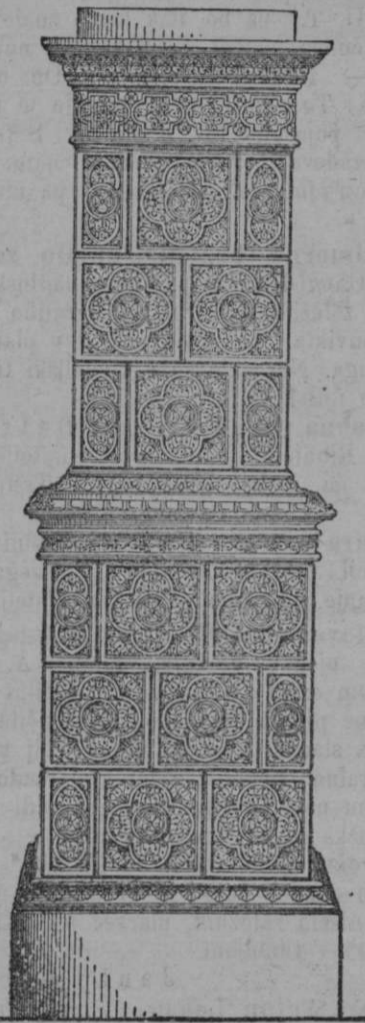
prodajati rabljene stroje, ali pa take, zastarelega sistema. Opozarjamo na to, da se naši šivalni stroji ne oddajajo prekupovalcem, temveč se v lastnih prodajalnah prodajajo direktno občinstvu.

Le v prodajalnah, ki imajo takele izobeske, se dobe originalni Singerjevi šivalni stroji.

Singer Co.

delniška družba šivalnih strojev. Kočevje, Glavni trg.

Največja in najstarejša tovarna

lončenih pečij in lončenih izdelkov

A. Drelse Ljubljana

Priporoča se slavnemu občinstvu in cenjenemu učiteljstvu v naročilo na štedilna ognjišča in peči

preprosto in najfineje izvršene v poljubnih modernih barvah in vzorcih kar najbolj strokovnjaški, zanesljivo in trpežno po najnižjih cenah. Zupniščem, samostanom in šolam znaten popust. — Mnogokrat odlikovan. — Ilustrovani ceniki so na razpolago. 46-44

Lak za šolske table

črn in medel

: Olje proti prahu :

priznано najboljšje prodaja

Adolf Hauptmann

v Ljubljani.

Prva kranjska tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja.

Zahtevajte cenike! 52-42

Nizke cene elegantna oblika velika trpežnost so lastnosti, ki jih ima

! obuvvalo !

češke trdke

V. Havel v Blatni

(južno Češko). 52-33

Cenik, v katerem je navedeno podrobno navodilo za jemanje mere, pošljem takoj franko.

Definitivnim učiteljem dovoljujem na željo male mesečne obroke.

Nepriležno blago rad zamenim!

Poprave črveljev se izvršujejo kar najskrbneje.

Preobleke. Popravila.

L. Mikuž tovarna dežulnikov Ljubljana, Mestni trg.

52-46

Josipina Herrisch

Ljubljana, Jurčičev trg 3

priporoča svojo bogato zalogo čevljev, gamaš in galoš po najnižji ceni. 26-19

Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Knjigoveznica

Anton Janežič

Ljubljana

Florijanska ulica 14

se priporoča slav. šolskim vodstvom in gg. učiteljem za izvrševanje vseh v knjigoveško stroko spadajočih del. 24-5

Pri večjih naročilih 10% popusta.

Avgust Agnola

Ljubljana, Dunajska cesta 13

priporoča svojo bogato zalogo 52-48 stekla, porcelana, svetilk, okvirov, šip itd. Tintnike za šolske klopi, kakor tudi aparate za fizikalne poizkušnje.

Prevzema vsa v to stroko spadajoča dela.

Prva avstro-ogr. c. in kr. priv. ameriška tovarna Cottage-Organs in orgelj-harmonijev. 52-34

Najboljše orgelj-harmonije obeh sistemov izdeluje in pošilja najceneje

RUDOLF PAJKR & Komp.,

Kraljevi gradec št. 133 (Češko).

Zaloga: Dunaj, Praga, Budimpešta.

Harmonije na pendel obeh sistemov in vseh velikosti, z natančno orgeljsko mersuro za cerkve, semenišča in kot orglje za vajo.

Pošilja se poštne preste do zadnje železniške postaje. Gospodom učiteljem visok rabat. Delna odplačila od 8 K dalje.

Cenovniki gratis in franko.

Modna in športna trgovina

P. MAGDIĆ, LJUBLJANA

Nasproti glavne pošte.

Modna in športna trgovina.

Svilnato blago, baržuni, pliši in tenčice, čipkasto blago, čipke, vložki, svilnate vezene, Jabots, fichus, damski ovratniki in kravate, svilnati in baržunasti trakovi, pozamentrija, porte, žnore, resice, krepince, krepki in flori za žalovanje.

Serpe iz svile in čipk.

Oprava za novorojenčke, posteljnje podloge in odeje za vozičke, sukanec za šivanje, pletenje in vezenje. Dišave, mila in ustna voda. Narodne vezene, zastave, trakovi in znaki i. t. d. 52-47

Perilne, volnene in svilnate

bluze

spodnja krila iz batista, klota, listra in svile, hišne halje, predpasniki, vse vrste damskega perila, moderci, pasovi, rokavice, domači čevlji, galoše, nogavice, solčniki, dežniki, štrikane jope, čepice in gamaše za šport, žepni robci, kopalno perilo.

Posebni oddelek v I. nadstropju za damske klobuke, slamnike, oblike in vse nakitne predmete za klobuke, pajčolani, kitničarja in delavnica za moderniziranje klobukov, žalni klobuki vedno na skladišču i. t. d.

Oddelek za gospode:

Klobuki, cilindri, slamniki, čepice.

Srajce, spodnje hlače, spalne srajce, predprsniki, ovratniki, zapestnice, žepni robci, nogavice, rokavice, kravate, naramnice, podveze, dr. Jagrovo zdravstveno perilo, dežniki, dežni plašči, galoše, gamaše, odeje za potovanje, palice, ščetke za obleko, lase in zobe. Za turiste: pelerine, nahrbtnike, dokolenice, gamaše, plezalni čevlji, palice, vrvi, cepini, dereze, aluminijeve posode, termos. Potrebščine za sankanje, tenis in lovce. — Sokolske potrebščine.

Nasproti glavne pošte.

Za šolsko mladino

že prispele moderne obleke, površniki, športne suknje in pelerine za dečke, kakor tudi za deklice, najnovjša konfekcija. Pošilja se tudi na izbiro na deželo. Cene jako nizke.

Angleško skladišče oblek

O. BERNATOVIĆ

52-37

Ljubljana, Mestni trg št. 5.